
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הקליניקה לזכויות ילדים ונוער - 62352

תאריך עדכון אחרון 10-08-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 6

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): שירן רייכנברג

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: shiranrei@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: יום רביעי 14:00-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס עוסק בדיני ילדים ונוער בישראל תוך הסתכלות רחבה על הכלים השונים שיש למשפט ולמשפטן/ית להעצים ילדים ונוער בישראל, כולל חינוך ומתן ייצוג משפטי. במסגרת השיעורים התיאורטיים נדון על דיני נוער וילדים ועל משפט ככלי לשינוי חברתי. הפן המעשי יתחלק לשני פרויקטים עיקריים: דיני רחוב וייצוג ילדים ונוער.

מטרות הקורס:

ללמוד את תחום המשפט של זכויות ילדים ונוער, את המורכבות, את התפקיד של עורך הדין במתן סיוע וייצוג לילדים ונוער ולפעול למען קידום זכויותיהם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להתמחות בתחום המשפט של זכויות ילדים
2. לפתח חשיבה ביקורתית על זכויות הילד בישראל
3. לחקור סוגיות משפטיות רלוונטיות
4. להציע יוזמות לשיפור זכויות הילד
5. לבחון את תפקיד המשפט בשיפור זכויות ילדים

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: שיעור אקדמי והנחיה שבועית פרטנית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- 1: היכרות שיעור
- 2: אוכלוסיית בני נוער בסיכון שיעור
- 3: זכויות הילד הזווית הבינלאומית שיעור
- 4: סימולציות שיעור
- 5: אתיקה שיעור
- 6: חוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול) שיעור
- 7: חוק הנוער טיפול והשגחה שיעור
- 8: מנהיגות שיעור
- 9: המשפט ככלי טיפולי שיעור
- 10: הנחיה קלינית שיעור
- 11: שירות המבחן לנוער שיעור

- שיעור 12: רישום פלילי
 שיעור 13: סיוור
 שיעור 14: תיאוריות של ייצוג
 שיעור 15: נגישות למשפט
 שיעור 16: עבודה קלינאית וחינוך משפטי
 שיעור 17: זכויות ילדים ורפואה
 שיעור 18: ילדים לקויי למידה
 שיעור 19: הנחיה קלינית
 שיעור 20: נוער בסיכון, עוני ונגישות למשפט
 שיעור 21: בית משפט לנוער
 שיעור 22: הכנה למשפטים המבוזבזים ולפרזנטציות
 שיעור 23: עבודה קלינאית וחינוך משפטי
 שיעור 24: מפגש עם חבר כנסת
 שיעור 25: סיוור
 שיעור 26: הצגות מקרה ייצוג
 שיעור 27: הצגות מקרה ייצוג
 שיעור 28: סיום וסיכום

חומר חובה לקריאה:

זכויות ילדים ונוער - רקע תיאורטי

- Freeman Michael & P. Veerman, *The Ideologies of Children's right*, (Boston, 1992).
- Fortin Jane, *Children's Rights and the Developing Law*, 2nd Edition, (Hampshire, 2003).
- Freeman Michael, *The Future of Children's Rights, Children and Society*, 14, 277-293 (2000).
- Freeman Michael, "The Rights and Wrongs of Children" (London, 1983).
- Martin Guggenheim, *What's wrong with Children's Rights*, (Oxford 2007).
- מורג תמר (עורכת), *זכויות הילד והמשפט הישראלי*, הוצאת רמות, תש"ע-2010.
- דו"ח ועדת רוט לוי, הועדה לבחינת עקרונות יסוד בתחום הילד והמשפט ויישומם בחקיקה, חלק כללי, משרד המשפטים, 2003.
- ע"א 2034/98 אמין נ' אמין פ"ד נג' (5) 69.

א. מבוא תיאורטי- התמודדות המשפט עם ילדים ונוער

Freeman Michael, *The Human Rights of Children*, 63 Current Legal Problems (2010).

את ההקדמה ועמ' 9-15

ב. אוכלוסיית בני הנוער בסיכון

- "נוער בסיכון - התופעה בפרספקטיבה", חיים להב (2000), "מניתוק לשילוב" גליון 10.
- דו"ח ועדת שמיד (2006) לבדיקת מצבם של ילדים ונוער בסיכון ובמצוקה, עמ' 32-39.

ג. זכויות הילד - הזווית הבינלאומית

- האמנה בדבר זכויות הילד, רשומות- כתבי אמנה 1038, כרך 31.
- תמר מורג, עשרים שנים אחרי: תפיסת זכויות הילד על פי האמנה בדבר זכויות הילד, בתוך: זכויות הילד והמשפט הישראלי, עורכת: תמר מורג, רמות, 2010, עמ' 15-31.

- ד. תיאוריות שיקום וענישה- חוקי הנוער
- חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א 1971.
 - אלי שרון, נוער בפלילים, פרק ד' עמ' 89-117, המכון למחקרי משפט וכלכלה בע"מ 1998.
 - חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב 1982.
 - חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף החשוד) התשנ"ו 1996.
 - חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו 1996.
- חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך- 1960.
- חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב- 1962
- שרון ציונוב, שירן רייכנברג ורעות רוזנר, מישהו שומע אותי? על ייצוג רגיש-מגדר לנערות בהליכי נזקקות בבית משפט לנוער, מעשי משפט ג, (2010) 103.
- מרים גולן, הבדלים בין נערים ונערות השוהים במסגרת חוץ ביתית כפויה, חברה ורווחה, כב, 4 (תשסג) 519-544.
- הועדה לבחינת עקרונות יסוד בתחום הילד והמשפט ויישומם במשפט מטעם משרד המשפטים - דו"ח ועדת המשנה בנושא ייצוג נפרד לילדים בהליכים אזרחיים.
- ה. המשפט ככלי טיפולי
- דייוויד וקסלר, תורת המשפט הטיפולי: סקירה, מחקרי משפט כו, 367, תש"ע.
- ו. נוער עובר חוק- שיקום מול ענישה
- שירות המבחן לנוער עמ' 40-9 (לאה ברגר ואשר וגנברג, בהוצאת הספריה המרכזית לעבודה סוציאלית, 1991).
 - לאה קראוס ואפרים ברור, ראיון קטינים בשירות המבחן לנוער, קטינים נפגעים וקטינים פוגעים - תשאול וראיון בהליך המשפט, עמ' 189-217.
 - נאוה אלעד ואניטה וינר, שירות המבחן לנוער ותולדות הטיפול בילדים ובנערים עזובים ועוברי חוק, פרסומי מועצת בתי הספר לעבודה סוציאלית בישראל, הוצאת רמות, אונ' ת"א.
- ז. החיים אחרי ההליך הפלילי
- חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א- 1981.
 - הצעת חוק צעירים חסרי עורף משפחתי- טרם פורסם.
- ח. תאוריות של ייצוג ואתיקה מקצועית
- קפלן יחיאל, "מטובת הילד לזכויות הילד - ייצוג עצמאי של קטינים", משפטים לא 623 התשס"א.
 - Charles Fried, *The Lawyer as Friend: The Moral Foundations of the Lawyer-Client Relations*, 85 Yale L.J. 1060-1062, 1076-1086.
 - משרד המשפטים, הסנגוריה הציבורית, הקוד האתי לייצוג בני נוער בפלילים, בשיתוף עם אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למשפטים- המשפט בשירות הקהילה, תשס"ח- 2008.
 - דן שניט, כושרו המשפטי של קטין וסמכות ההורים לייצוג, חברה ורווחה ו', תשמ"ד עמ' 7-25.
 - Hunt Federle, K, *The Ethics of Empowerment: Rethinking the Role of Lawyers in Interviewing and Counseling the Child Client*, 64 Fordham Law Review, 1655, (1995-1996).
- ט. זכויות ילדים ורפואה

י. התמודדות עם ילדים לקויי למידה

יא. נוער בסיכון, עוני ונגישות למשפט

• אלבשן יובל, נגישות האוכלוסיות המוחלשות בישראל למשפט, עלי משפט ג' תשס"ד, עמ' 497-530.

• אלבשן יובל, "דילמת ייצוג אוכלוסיות מודרות בדרך לתיקון חברתי", מעשי משפט א', 153-168 (ינואר 2008).

• Michael Diamond, "Community Lawyering: Revisiting the Old Neighborhood", 32 Col. Hum. R. L. Rev. 67 (2000).

• Sarat, A. (1990) "...The Law is all over": Power, Resistance and the Legal Consciousness of the Welfare Poor, 2 Yale Journal of Law and Humanities, 343.

• William L. F. Festiner, Richard L. Abel & Austin Sarat, "The Emergence and Transformation of Disputes: Naming, Blaming, Claiming....", 15 Law & Soc'y Rev. 631 (1980-1). (ניתן לקרוא את המאמר המתורגם, נמצא במעשי משפט)

יב. עבודה קלינאית וחינוך משפטי

• נטע זיו, חינוך משפטי ואחריות חברתית: על הזיקה בין הפקולטה למשפטים והקהילה שהיא מצויה בה, עיוני משפט כה (2) 385 (2001).

יג. שיפוט נוער

• לימור סלומון, שיפוט נוער- החמרה, המרה ומה שביניהם, בתוך: זכויות הילד והמשפט הישראלי, עורכת: תמר מורג, רמות, 2010, עמ' 461-518.

יד. עריכת דין קלינית לשינוי מדיניות

• הצעת חוק ייצוג ילדים ונוער, התשס"ט - 2009 פ/863/18.

• זיו נטע, "עריכת-דין למען מטרה ציבורית - מיהו הציבור? מהי המטרה? דילמות אתיות בייצוג משפטי של קבוצות-מיעוט בישראל", משפט וממשל ו', 129-171 (תשס"א - תשס"ב).

טו. ילדים נפגעי עבירה

• חוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א - 2001.

• נגבי עירית, סיפורי אונס בבית המשפט, הוצאת רסלינג (2009) עמ' 29-44.

טז. זכויות הילד במשפט הבינלאומי

• תמר מורג, האומנם עידן חדש? פסיקת בתי המשפט בישראל והאמנה בדבר זכויות הילד, בתוך: זכויות הילד והמשפט הישראלי, עורכת: תמר מורג, רמות, 2010, עמ' 101-128.

• M. Freeman "Children's Rights: A Comparative Perspective", (Dartmouth, 1996) p. 1.

• M. Freeman "Article 3 The Best interest of the Child, A Commentary on the United Nation Convention on the Rights of the Child", (Boston, 2007).

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 10 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 70 %
עבודה מעשית

מידע נוסף / הערות: